

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Obchodná akadémia Liptovský Mikuláš
4. Názov projektu	Zvýšenie kvality odborného vzdelávania a prípravy na Obchodnej akadémii Liptovský Mikuláš
5. Kód projektu ITMS2014+	312011AGY1
6. Názov pedagogického klubu	Klub čitateľskej gramotnosti
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	20. 04. 2021
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	OALM
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Janka Klepáčová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.oalm.edupage.org

11. Manažérske zhrnutie:

Na 15. stretnutí Klubu čitateľskej gramotnosti sme sa zaoberali problematikou "Kritické čítanie súvislého textu". V úvode sme si zopakovali charakteristiku súvislých vecných textov. Oboznámili sme sa s pojmami "kritické myslenie" a „kritické čítanie súvislého vecného textu" a diskutovali o tom, prečo je dôležité kritické myslenie a kritické čítanie u žiakov. V ďalšej časti stretnutia sme sa oboznámili jednou z metód na rozvoj kritického čítania súvislých textov – tvorbou pojmových a myšlienkových máp.

V samostatnej časti si vyučujúci začali pripravovať úlohy ku konkrétnym súvislým textom zamerané na kritické čítanie súvislého vecného textu..

V závere stretnutia boli navrhnuté odporúčania na zlepšenie kritického čítania súvislého vecného textu pre žiakov OA.

klúčové slová:

súvislý vecný text, kritické myslenie, kritické čítanie súvislého vecného textu, pojmové a myšlienkové mapy

Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Študenti sa počas vyučovania vyjadrujú k rôznym témam, pracujú s informáciami, ktoré už poznajú, ďalej na ne nadväzujú a spájajú ich do väčších celkov. Tým, že študent neprijíma informácie pasívne, ale implementuje ich do svojho jazyka a dialógu, naučí sa rozpoznávať ich pravý význam. Učí sa tiež, ako postupovať pri riešení rôznych problémov. Stanovuje si otázku, ktorou sa bude zaoberať, tvorí si hypotézy, zbiera informácie, narába s nimi, skúma problém do hĺbky a napokon tvorí závery. Najdôležitejšie však je, že názor na vec je jeho vlastný, má ho sám pred sebou vyargumentovaný a vie, prečo mu verí. K takémuto prístupu sa môže dopracovať len na základe kritického myslenia a kritického čítania.

V úvode stretnutia Mgr. E. Smiešna pripomenula prítomným charakteristiku súvislých textov. Mgr. J. Gajdošová oboznámila prítomných s pojmom „kritické myslenie“ a Mgr. J. Klepáčová s pojmom „kritické čítanie“.

Najdôležitejšou črtou kritického myslenia je snaha o pochopenie akejkoľvek informácie v čo najširších súvislostiach. Kriticky mysliaci človek má myseľ vytrénovanú tak, že pri akomkoľvek tvrdení, argumente, štúdiu či článku pozerá pod povrch. Zjednodušene povedané, je to schopnosť nepodľahnúť prvému dojmu, či nátlaku nejakej informácie a nepreberať naivne názory, ktoré sa trajújú. Vďaka tejto schopnosti si človek dokáže vytvoriť odstup a urobiť si úsudok na základe vlastných skúseností a názorov kvalifikovaných odborníkov. Kritické myslenie je tiež neustála snaha o zdokonaľovanie vlastného citu pre presnosť vo vyjadrovaní. Kriticky mysliaci človek neskúma len myslenie iných a informácie z okolitého sveta. Rovnako systematicky a pozorne skúma vlastné pohnutky, myšlienkové pochody a vznik vlastných názorov a rozhodnutí. A na základe tohto pozorovania potom upravuje svoju komunikáciu tak, aby bola jasnejšia a zrozumiteľnejšia.

Kritický čitateľ vníma každý text ako niečí opis faktov a niečie chápanie problému. Kritický čitateľ tak rozlišuje nielen to, čo text hovorí, ale aj ako text opisuje problém. Rozoznáva teda rôzne texty, každý ako unikátny výtvar unikátneho autora. Nekritický čitateľ je spokojný, keď porozumie tomu,

čo text opisuje a zopakuje podstatu textu. Kritický čitateľ ide dva kroky ďalej. Keď porozumie, čo text opisuje, zisťuje, ako text podporuje tvrdenia – ponúka príklady, argumenty, apeluje na sympatiu, dáva veci do kontrastu, aby boli jasnejšie. Nakoniec kritický čitateľ usúdi na základe predchádzajúcich analýz, čo text ako celok znamená (zmysel textu). Kritické čítanie je čítanie, pri ktorom text podlieha hodnoteniu – žiak pri čítaní sleduje poznávacie alebo výchovné hodnoty textu a kriticky sa s nimi vyrovnáva.

Cieľom kritického čítania je:

- rozpoznať, čo bolo autorovým cieľom
- pochopiť naladenie (jazyk) a presvedčivosť elementov
- rozpoznať úroveň zaangažovanosti autora, zaujatosť, predpojatosť prístupu.

Kritické čítanie je technika, ktorou sa získavajú informácie a myšlienky z textu. Kritické čítanie znamená pozorné, aktívne, analytické čítanie. Kritické myslenie zahŕňa reflexiu hodnovernosti toho, čo sme čítali s ohľadom na predchádzajúce vedomosti a porozumenie sveta. Iba keď dokonale pochopíme text (kritické čítanie), môžeme skutočne zhodnotiť jeho tvrdenia (kritické myslenie). Kritické čítanie a myslenie fungujú spoločne. Kritické myslenie nám umožňuje monitorovať naše pochopenie toho, čo sme čítali.

Metód, ktoré existujú na rozvoj kritického čítania súvislého textu je niekoľko. Z jednou z metód – „tvorba myšlienkových a pojmových máp so súvislého textu“ nás oboznámila Mgr. Z. Jánošíková už v predchádzajúcich stretnutiach. Na tomto stretnutí nám spolu s Mgr. S. Peniaškom predstavili niekoľko programov a webových stránok určených na tvorbu myšlienkových a pojmových máp:

- programy (napr. XMind, Edraw Mind Map, FreeMind, ...)
- tvorba myšlienkovvej mapy online
 - napr. Coggle (prihlásenie cez google účet – žiaci majú vytvorené školské mailové účty)
<https://www.contextminds.com/edu-sk>
 - Mindomo
 - MindMapfree, ...

Nevýhodou je, že väčšina programov je v plnej verzii platená.

V ďalšej časti stretnutia si účastníci vyskúšali vytvoriť z prichystaných textov pre svoje vyučovacie predmety konkrétne myšlienkové a pojmové mapy.

V závere boli uvedené informácie k ďalšiemu stretnutiu klubu čitateľskej gramotnosti. Budeme sa zaoberať kritickým čítaním nesúvislého vecného textu (grafy, tabuľky, mapy, ...). Úlohou každého člena je pripraviť si nesúvislý vecný text k svojmu predmetu, s ktorým bude na ďalšom stretnutí ďalej pracovať.

12. Závěry a odporúčania:

Vyučujúci skonštatovali, že kritické čítanie súvislých vecných textov robí našim žiakom veľký problém.

Vzhľadom na to, že väčšina textov v učebniciach má charakter súvislých vecných textov, je potrebné venovať veľkú pozornosť kritickému čítaniu súvislých textov ako jednej z metód na rozvoj čitateľskej gramotnosti.

Na ďalšie stretnutie si pripraviť nesúvislý vecný text.

13. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Zuzana Jánošíková
14. Dátum	20. 04. 2021
15. Podpis	

16. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Janka Klepáčová
17. Dátum	20. 04. 2021
18. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu